

țată", încriminînd, fără caricatură și generalizator, superficialitatea comodă, logica lășității și filistinismului. Nepotrivit afectat în pescarul Elizei (*Stăpinul apelor*), cu o afectare care era acceptabilă, deși cam monotonă, pentru Matei Boiu (*Suflete tari*), Gh. Moldovan l-a compus cu deosebită inteligență pe dr. Moran (*Hipnoza*). Pornind de la ceea ce reprezintă personajul, de la biografia lui dramatică, alegîndu-i particularitățile și manifestările ce-l pot mai bine caracteriza, Marcel Hîrjoghe a făcut un surprinzător capelan (*Sfînta Ioana*): fanatic, apopleptic, apoi toropit de bătrînețe, într-o evoluție sugestivă, bine îndrumată regizoral.

Pentru că fiecare stagiune aduce meritorii realizări actricești, pentru că se impun nume noi (ca Mirela Gherlac, Niculae Ciocoiu) cu posibilități vădite în variate roluri, pretențiile noastre sporite față de colectiv sînt îndreptățite, la fel și propriile lui exigente. Desigur, și actorii menționați, și alții (Virginia Veber, Mircea Valentin, Vasile Prisăcaru, Petre Cursaru, Jenny Dumitrescu, Elena Aciu, Boris Perevosnic) sînt preocupați de mijloacele cele mai proprii pentru a favoriza perfecționarea pregătirii lor profesionale, pentru împrosătarea bagajului lor expresiv. În această privință, cei trei regizori pot interveni hotărîtor, și niște propuneri concrete, eficiente — izvorînd dintr-o colaborare principală, permanentă — sînt așteptate. O informare temeinică asupra evenimentelor și problemelor mișcării teatrale din țară și străinătate, schimburile de experiență cu regizorii din Capitală (invitați în Consiliul artistic, la vizionări), o preocupare continuă pentru exercițiile și antrenamentele actricești sînt necesare colectivului.

În prezent, teatrul brăilean are o „carte de vizită” care nu poate fi ignorată. Destule elemente pozitive, remarcate în spectacolele turneului la București au rămas totuși nu deplin dezvoltate, fructificate. Se observa atunci cu justete¹: „cel mai important lucru este acum, pentru teatru, munca atentă și migăloasă pentru dezvoltarea actorilor, o muncă nu de o stagiune sau două, ci de mulți ani. Altminteri, există riscul ca nivelul la care s-a ajuns și care poate să satisfacă cerințele publicului și face față onorabil unui turneu ca acesta, să ducă la o limitare, la o stagnare.” Reamintim și azi acele cuvinte pentru că, într-adevăr, „există riscul...”.

Ion Cazaban

Satu Mare

La Satu Mare se joacă în stagiunea aceasta, *Ștafeta nevăzută*, *Opera de trei parale*, *Fii cuminte*, *Cristofor!*, *Mandragora*, *Privește înapoi cu minie*. Se vor mai prezenta, pînă la sfîrșitul stagiunii, *Scrisoarea pierdută* și *Învățătoarea*. Această înșiruire de titluri poate să spună, ea singură, destul de multe despre posibilitățile și ambițiile teatrului maghiar din oraș și despre publicul de aici.

Patru din cele șapte premiere ale anului sînt comedii. Dar trei din ele se întemeiază pe texte pe care le putem numi, fără șovăire, de mare exigență: *Scrisoarea pierdută*, *Opera de trei parale*, *Mandragora*. Cea de-a patra, cu toate că, literar vorbind, face parte din categoria ușoară a genului, este o piesă de virtuoziitate a actorului (*Fii cuminte*, *Cristofor!*). E limpede, așadar, că deși este nevoit să-și cîștige publicul, mai ales prin spectacole care îmbracă măcar haina divertismentului, teatrul nu renunță la criteriile înalte ale profesiei, nu face concesii în numele slăbiciunilor de gust din mentalitatea spectatorilor. În programul stagiunii nu figurează nici unul din acele produse aliterare, care pătrund lesne pe afișele din orașele mici, pentru a asigura randaamentul teatrelor.

Calitatea cultural-teatrală a repertoriului se dovedește și în premierele de greutate ale stagiunii, montări care atacă piese cu totul străine de divertisment, dezbătînd

¹ Vezi „Teatrul”, 8/1963.

Elekes Emma (Alison Porter) și Csiky András (Jimmy Porter) în „Privește înapoi cu minie” de John Osborne

o problematică gravă într-o modalitate de expunere complexă. Aceste piese „grele” — *Ștafeta nevăzută* și *Privește înapoi cu minie* — fac parte din repertoriul contemporan și pun privitorii în situația de a medita asupra unor împrejurări specifice societății actuale românești și străine. Asemenea puneri în scenă constituie adevărate acte de curaj, nu numai pentru un teatru mic dintr-un oraș îndepărtat, cum este Satu Mare; *Ștafeta nevăzută* a stîrnit îndeajuns de multe discuții, a avut și are încă o carieră scenică anevoioasă, iar piesa lui Osborne nu a fost încă niciodată reprezentată la noi, printre altele, și pentru că ridică mari probleme interpretilor.

Se știe, un repertoriu rămîne literă moartă, oricît de frumos ar arăta pe hîrtie, dacă realizarea spectacolelor nu mulțumește măcar în parte exigențele impuse de text. Și din acest punct de vedere, repertoriul Teatrului Maghiar din Satu Mare își confirmă calitatea. Este un repertoriu pe măsura actorilor. Potrivindu-se afinităților și pregătirii lor, el cere și eforturi de înnoire, mlădiere și șlefuire a jocului. Mai simplu spus, la Satu Mare se face teatru bun, adică se face teatru în așa fel încît publicul să fie și satisfăcut de orele de destindere pe care le-a găsit în sală, și îmbogățit cu experiențe de cultură și spectacol variate, vii și de bun-gust, dar și, uneori, zguduit, scuturat din obișnuințele sale de niște revelații scenice inedite pentru el.

Lucrate de patru regizori — Taub János, Kovács Ferenc, Cseresnyés Gyula și Kovács Adam — spectacolele pe care le-am văzut se deosebesc, firește, prin particularități de temperament și de gust, caracteristice fiecărui director de scenă; ele păstrează totuși destule asemănări pentru a compune împreună o imagine cu adevărat unitară, făcîndu-ne cunoscut un organism teatral viu, organic sudat, omogen. Singura montare care se rupe puțin de acest lanț al însușirilor și preferințelor artistice comune este cea cu *Opera de trei parale*, fiind, de altfel, realizarea unui regizor dinafara teatrului, Taub János, de la Teatrul Maghiar din Cluj. Acesta și-a reeditat, cu foarte mici schimbări, montarea de pe scena clujeană. Am regăsit, la Satu Mare, aceeași vervă, aceeași fantezie comică, aceeași știință de a imprima ritm acțiunii și a da culore și pitoresc mișcării. Ba chiar am recunoscut aceeași scenografie (deși semnatarul era altul) și multe din glumele și gagurile pe care le țineam minte după turneul făcut la București de Teatrul Maghiar clujean. Iată un fapt ce poate stîrni discuții. De ce un regizor sau altul montează de două ori aceeași piesă în același fel? Dacă el ar fi revenit la text, așa cum un pictor sau un poet reiau o temă care îi obsedează și pe care simt că nu o pot epuiza dintr-o dată, montarea s-ar fi deosebit de prima, ar fi adus ceva nou, măcar în unele compartimente ale sale. Dar nu putem găsi justificare celui de-al doilea spectacol decît cel mult în dorința realizatorului de a-și încerca viziunea lucrînd cu interpreți necunoscuți; și, pînă la urmă, asta nu este decît pe jumătate o justificare, deoarece orice spectacol nou presupune, în principiu, un punct de vedere nou al regizorului.

Spectacolul mai atrage atenția asupra unei alte probleme, de astă dată mai largi. Simplificînd mai mult chiar decît la Cluj personajele, acțiunile și relațiile, în îndrumarea actorilor, Taub a alunecat, nu o dată, foarte aproape de efectul vulgar. Și am ajuns astfel să ne întrebăm dacă piesa lui Brecht suportă o tratare simplificată, dacă sensurile ei nu se anihilează aproape cu totul, atunci cînd planul mare, filozofic-poetic, al spectacolului nu se realizează ca fapt teatral. Jucată fără stil, fără elevație, *Opera de trei parale* mai este *Opera de trei parale*, sau devine o satiră oarecare, pigmentată cu momente de haz gros? Astfel, în urma tuturor reprezentațiilor pe care le-am văzut în ultimele două stagioni, descoperim că această piesă, aparent accesibilă, simplă și atractivă, se situează, de fapt, printre cele mai dificile performanțe din repertoriul universal contemporan, fiind deosebit de severă cu interpreții săi.

Lăsînd deoparte acest spectacol, ce reprezintă mai curînd pe regizor decît personalitatea teatrului, celelalte montări se înlanțuie fără hiat. Cuvîntul „stil” este cam mare pentru a-l folosi aici. Dar putem vorbi, fără teamă, despre un mod comun de lucru și despre o patină comună a talentelor, care s-au apropiat și s-au modelat reciproc în mai mulți ani de colaborare asiduă, și putem chiar să semnalăm căutări de plastică originale și care încearcă să definească și vizual trupa. Accentul principal cade, în spectacolele de la Satu Mare, pe joc, fără ca astfel să se ajungă la un teatru „de actori”, un teatru al soliștilor, lipsit de coloana vertebrală a ideii regizorale. În cele mai fericite cazuri, realizările poartă pecetea unui firesc dramatic, dens, a unui adevăr teatral expresiv și concentrat, care extrage înțelesul general din compunerea minuțioasă a amănuntelor.

Kovács Adam a semnat spectacolul *Fii cuminte, Cristofor!* Mult jucata farsă a lui Baranga este, în regia sa, un spectacol alert și simplu, fără efecte și accente forțate. Se poate discuta despre interpretarea unui moment sau a altuia, despre anumite stridente care se strecoară în joc și, poate, despre o insuficientă adîncire a nuanțelor, din care se putea naște hazul, într-o astfel de comedie intimă. Dar, fără îndoială, specta-

colul dovedește bun-gust. El se desfășoară plăcut și viu, într-un foarte frumos decor de Bortnovschi. Alegerea scenografului, invitat în vederea acestei montări, pledează și ea elocvent pentru exigența ce caracterizează activitatea teatrului.

Surprizele stagiunii sint oferite de niște spectacole puse în scenă de regizori formați chiar în teatru, care și-au cîștigat calificarea regizorală din mers — Cseresnyés Gyula și Kovács Ferenc, primul, prin profesie actor, al doilea, fost gazetar și secretar literar al teatrului încă de acum 11 ani, de la înființarea acestei trupe. Munca acestor realizatori, aflați încă la începutul activității regizorale, nu posedă doar calități profesionale serioase, dar demonstrează inventivitate, pătrundere, putere de a se exprima direct și viguros, adică un talent sigur, care s-a maturizat repede și frumos.

Cseresnyés a pus în scenă *Mandragora*, în adaptarea versificată care se pare că a intrat în tradiția teatrelor maghiare de la noi. În ciuda îndulcirilor și atenuărilor aduse de adaptatorul maghiar cinismului feroce al lui Machiavelli, chiar și în versiunea dată, o montare cu acest text poate ușor să ducă la o vulgaritate insuportabilă, degerînd în amuzament licențios. Spectacolul însă încintă, efectele groase au fost evitate, iar discreția și inteligența gagului, priceperea regizorului de a transforma reprezentăția într-un joc ne aduc fericit aminte de strălucitoarea comedie italiană a măștilor, montarea înfățișîndu-se ca un ingenios exercițiu de stil. Supradimensionarea caricaturală nu răpește

Adleff Ingeborg (Emma-Anca) și Acs Alajos (Cristofor Bellea) în „Fii cuminte, Cristofor!” de Aurel Baranga

interpretării firescul și nu o încărcă nedorici cu încordări și eforturi vizibile. Nu avem nici o clipă sentimentul că actorii muncesc pentru a ne face să râdem; dimpotrivă, jocul lor posedă detașarea bunei stăpîniri a profesiei și capătă prin asta eleganță. Comedia se naște din atmosfera nesilită, sărbătorească, de joc teatral destins, plin de voioșie autentică. O asemenea calitate este principal importantă, mai ales pentru o comedie clasică. *Mandragora* se prezintă ca o paradă veselă în care travestiurile și șotiile culminează, respectînd spiritul commediei dell'arte, cu o fantastică noapte a tuturor încurcăturilor și năzdrăvăniilor. Punctul slab al reprezentației îl constituie perechea de tineri, nesigur descriși, nici în maniera sentimental-emfatică a falsei tradiții, nici în lumina unei ironii lucide, care să îngăduie acestor personaje să se integreze și ele în ambianța de farsă.

Spectacolele ambițioase ale stagiunii sînt lucrate de Kovács Ferenc, prezența regizorală cea mai interesantă din acest teatru. Acesta practică o regie discretă, dar activă, știe să exprime ideea, în primul rînd prin actor, dar disciplinează ferm evoluția acestuia și nu permite autodemonstrații anarhice, se pricepe să desfacă meticolos acțiunea în sensurile ei, subliniind nuanțele și constituind imaginea de ansamblu printr-o gradatie bine gîndită.

În *Ștăfeta nevăzută*, regia lui mai poartă însemnul unor naivități de început — un comentariu muzical ostentativ și nepotrivit, cîteva momente de monotonie; dar spectacolul posedă, în ansamblu, un dinamism pe care greu l-am fi bănuît în text, izbutind să ne cîștige de la primele scene și demonstrînd, prin valorificarea unor subtexte neănuite, că expoziția lungă, nedramatică la lectură, poate să fie viguros și ritmat desfășurată pe scenă. Îndrumarea migăloasă a fiecărui interpret, chiar a celor care apar doar pentru cîteva minute, desenul clar și sensibil al relațiilor și acțiunilor aduc pe scenă savoarea adevărului, descoperind nuanțe neprevăzute și tensiune în piesa lui Everac.

Performanța cea mai însemnată a lui Kovács Ferenc și a întregului teatru s-a realizat însă cu piesa lui Osborne — *Privește înapoi cu minie*. Interpretată sensibil, cu simț al nuanței psihologice, concentrat, istoria lui Jimmy Porter sună deosebit de puternic și actual. Regizorul și interpreții au reușit să o relateze clar, arătînd ce este sfîșietor de contradictoriu în această poveste, fără a umbri înțelesurile ei simple, ome-nești și fără a lăsa amintirea filmului să domine.

Scenografia spectacolelor este semnată, de cele mai multe ori, de Paulovics László. Grafician talentat, cu o personalitate distinct conturată, Paulovics aduce în scenă o gamă coloristică vie și o bună repartizare a spațiilor de joc, fiind încă nesigur în ceea ce privește alegerea materialelor și nestăpînind îndeajuns, deocamdată, execuția tehnică a viziunilor sale. *Mandragora* a fost îmbrăcată de el într-un joc decorativ de nervuri albe, refăcînd cu grație, pe perdelele colorate în verde și liliachiu, imaginea stilizată a unei piețe și a unor interioare sugerate cu rafinament al obiectelor și formelor. *Ștăfeta nevăzută* a căpătat luminozitate, în tratatea acestui scenograf, fiind înconjurată de un circular alb-argintiu, dintr-un material plastic, și comentată grafic de niște panouri abstracte, ce domină partea de sus a fundalului. În sfîrșit, spectacolul Osborne pare să reprezinte un punct de maximă realizare și pentru scenograf. Am văzut aici un decor realist poetic: o mansardă al cărei acoperiș înclinat, foarte înalt, este marcat prin cîteva șipci de culoare deschisă, un circular cenușiu, aproape negru închide scena. Pe acest circular, un desen de linii întretăiate sugerează neostentativ gratiile. Un fragment de zid, cu cărămizi murdare și tencuiala pătată de igrasie, și mobila uzată, sărăcăcioasă, creează atmosfera necesară acestui refugiu, în care își duc viața tinerii furioși, căutînd să se rupă din lumea lor. Doar costumele au fost stingaci și neselectiv concepute. Este foarte bine că teatrul și-a găsit în talentul unui plastician ca Paulovics un arbitru al esteticii vizuale în spectacol. Conducerii îi revine meritul de a fi izbutit să atragă spre scenografie pe tînărul grafician. Dacă mai departe, ea ar putea asigura, din timp în timp, scenografului posibilitatea de a studia tehnica de scenă și problemele de costum într-un teatru mare, cu un bun sector de scenografie, decorul și costumele ar putea să cîștige foarte mult în spectacolele de la Satu Mare.

Cel mai puternic compartiment de creație este acela al actorilor. Se muncește serios, cu conștiinciozitate profesională și cu respect pentru cultura actului scenic. Așa se face că echipa, care merită într-adevăr să poarte acest nume mult rîvnit, și-a păstrat vitalitatea creatoare și a îmbogățit-o, izbutind o serioasă performanță: aceea de a-și forma, chiar din rîndurile sale, regizorii de care avea nevoie.

În unele spectacole, se observă mici degradări ale ținutei actricești, datorate fie oboselii unor actori care joacă prea mult, fie unor simplificări născute din grabă. Acs Alajos îl joacă pe Cristofor agitîndu-se prea mult, cîteodată, și în gestică și în mimică,

și asta încetează conturul rolului. Adleff Ingeborg săracește pe Helena Charles, descriind-o în alb și negru. Soós Angela și Kisfalussy Bálint nu au știut să ironizeze pe îndrăgostiții *Mandragorei*, deși eroii puteau fi ușor încadrați în registrul comic general al spectacolului — ea prin ingenuitatea ei, destul de apropiată de prostie, el prin lipsa de scrupul, nerăbdarea dorinței și stângăcia acțiunilor sale dezordonate. Török József nu s-a priceput să compună, în *Privește înapoi cu minie*, apariția poetică încărcată de sens a colonelului Redfern. Dar aproape toți cei amintiți aici sînt actori care își dovedesc sigur, în alte interpretări, talentul și calitățile profesionale — Acs Alajos în *Săvioiu din Ștafeta nevăzută*, Adleff Ingeborg în dublul rol Anca-Emma din *Fii cuminte, Cristofor*!, Kisfalussy Bálint în Iacob-sparge-teste din *Opera de trei parale*. Neîmplinirile parțiale ale interpretărilor amintite nu fac concesii neprincipiale superficialității și goanei după succes. Nici alți interpreți, mai puțin remarcați, nu aduc pe scenă acele maniere provinciale actricești — răsfături, îngroșări, grimase, ifose — care, din păcate, se ivesc destul de frecvent chiar și în unele spectacole interesante de la București.

Încă o observație demnă de a fi aprofundată: actori care nu conving și nu spun prea mult în roluri de vîrsta lor dovedesc deodată inventivitate și bună stăpînire a armelor interpretative, în așa-zisele roluri de „compoziție“. Nagy Iza, inexpresivă și vulgară în Jenny Speluncă, realizează o savuroasă caricatură în rolul bătrînei Sostrata. Kisfalussy Bálint este, cum am spus, palid în chip de îndrăgostit, dar devine deodată un actor interesant, cînd se travestește în savant bătrîn. Este o observație care poate fi făcută și în legătură cu alte spectacole din alte teatre, dovedind că atîta vreme cît mai acționează vechea împărțire, falsă, în roluri „de compoziție“ și altfel de roluri, nedefinite, o serie de personaje sînt dinainte condamnate la eșec, pentru că interpreții se mulțumesc să se înfățișeze pe ei înșiși sau să joace „în general“. Axioma, elementară pentru teatrul modern, că orice rol este un rol de compoziție poate salva de la monotonie și tipic o mulțime de asemenea roluri, înainte sortite platitudinii.

Se poate vorbi mult despre ceea ce este frumos interpretat pe scena de la Satu Mare. Se cuvine să ne oprim, în primul rînd, asupra remarcabilei triplete din *Privește înapoi cu minie*: Csiky András (Jimmy Porter), Elekes Emma (Alison), Boér Ferenc (Cliff Lewis). Csiky este un Jimmy Porter tulburător, lăsînd să se întrevadă, dincolo de exploziile de nemulțumire și sarcasm, o nesfîrșită tristețe, o mare nevoie de afecțiune și o tinerească aspirație spre puritate, pudic deghizată sub izbucnirile de sarcasm. Rolul lui se compune pe verticală, dezvoltînd mai multe straturi suprapuse de înțelesuri ascunse. Și în Dobrian, din *Ștafeta nevăzută*, Csiky jucase în același fel, începînd prin a demonstra siguranța de sine impulsivă a omului obișnuit să-și închipuie că are dreptate, fiindcă a reușit în tot ce a încercat în viață, pentru ca, mai tîrziu, să dezvolte în fața noastră creșterea dureroasă a sentimentului de vinovăție, incolțit treptat în conștiința eroului și amplificat pînă la intensități pe care această fire cinstită nu le poate îndura și care îl determină să caute să îndrepte nu greșeala sa, ci greșelile celor din jur. Elekes Emma este o actriță care posedă o sinceritate adîncă și care știe să joace foarte mult datele lăuntrice ale rolului. Ea îi dă tinerei Alison, forța pe care o presupune acest caracter numai în aparență pasiv, o face să străbătă infernul căsniciei sale ciudate, ca hipnotizată, acționînd mecanic, în furtuna voințelor contradictorii și înfruntărilor violente care o înconjoară. Boér Ferenc este, ca înfățișare, parcă anume croit pentru a-l reprezenta pe Cliff; greu s-ar fi putut găsi un interpret mai potrivit. El dă personajului o intensă căldură simplă, omenească, și o înțeleaptă comprehensiune, un devotament tineresc pentru prietenii săi, sentimente ascunse destul de stîngaci sub aparența nepăsării adolescente și a zburdălniciei de mînz.

În *Mandragora*, cel care a fixat interesul nostru a fost Köllő Bela, interpretul lui Ligurio. Acest Ligurio reușește să conducă acțiunea destins, specularînd iset și situațiile comice, încîntat fără răutate de farsele pe care le pune la cale, luînd în ris prostia cu bună dispoziție, și antrenîndu-i pe toți într-un festin al veseliei, ca un om căruia îi place să trăiască și să se bucure. Este un bun servitor de comedie clasică, acest Ligurio, pe care actorul nu l-a compus cu teama că s-ar putea să nu mai amuze publicul dacă vorbește simplu, firesc, uneori cu desăvîrșită seriozitate. Vándor András a făcut o frumoasă compoziție în rolul bătrînului Nicia și l-am prețuit cu atît mai mult, cu cît, cu o seară înainte, îl văzusem portretizînd, sobru și subtil, pe secretarul de partid Sturzu din *Ștafeta nevăzută*. Török Istvan — Siro în *Mandragora*, Orzea în *Ștafeta nevăzută* — este un bun actor de comedie, care posedă acea putere de a crede într-o situație și într-o acțiune, pe care o presupune genul, dublînd-o cu o bucurie a jocului, directă, necontrafăcută. Se mai pot cita interpretări care merită să fie reținute: doamna Sava din comedia lui Baranga, așa cum a descris-o Tarnói Emilia; Boboc în *Ștafeta nevăzută*, portretizat cu măsurată ironie de Diószeghy Iván; prologul lui András Gyula din *Mandra-*

gora; momentele de demonstrație comică ale lui Korcsmáros Jenő. Dar nu consemnarea interpretărilor bune are importanță, ci faptul că, împreună, ele dovedesc existența unui adevărat spirit de echipă.

Este reconfortant să cunoști, într-o regiune îndepărtată și într-un teatru destul de izolat, care lucrează în condiții nu tocmai ușoare, un organism artistic bine cimentat și tenace. Poate cel mai frumos elogiu care se poate aduce actorilor și regizorilor de la Satu Mare este însăși relatarea istoriei lor: dacă amintim că teatrul a străbătut o perioadă de îndoieli și nesiguranță, atunci când directorii de scenă l-au părăsit, deci când rămăsese, practic, fără un nucleu de conducere artistică, și că această perioadă nu a dispersat forțele trupei, ci a evidențiat rezistența lor, trebuie să recunoaștem că avem de-a face cu un colectiv puternic. Acum s-au cristalizat toate premisele unui nou avânt, și este posibil ca acest teatru, care nu are nici treizeci de actori, să intre pe făgașul unei ascensiuni și mai interesante, de aici înainte.

Vorbim atita despre echipa teatrală, dar mai mult ca despre un scop greu de atins și nebulos. Experiența de la Satu Mare convinge, neostentativ și ocolind frazeologia goală, că acest deziderat poate fi realizat, chiar în condiții modeste de lucru, chiar fără avantajele pe care le au teatrele mari. Echipa poate să devină realitate concretă, dacă există talent, bună-credință și, mai ales, dacă se lucrează cu tenacitate.

A. M. N.

Botoșani

Oraș cu veche tradiție culturală, Botoșanii inspiră mai întâi revelația evocărilor. Aici au avut loc, printre primele reprezentații teatrale în limba română, spectacolele prezentate în 1838 de Costache Caragiale; aici se încheie cariera de sufleur a lui Mihai Eminescu, prins și readus de tatăl său la Ipotești, pe când pribegea în turneu cu trupa lui Mihail Pascaly; foarte aproape de aici, în cetatea de scaun a Sucevei, a trăit și a luptat, cu patru secole în urmă, falnicul domn moldovean Ștefan cel Mare. Evocarea celor doi „luceferi” ai neamului românesc are astfel o pronunțată rezonanță solemnă, cu atât mai mult pentru artiștii de astăzi, care au obținut cu *Apus de soare* un succes de prestigiu al teatrului, cu *Eminescu*, succes de reprezentații. Cronicarul care n-a fost martorul acestor manifestări recunoaște că a pierdut astfel două elemente prețioase pentru definirea profilului tinărului teatru din Botoșani, care poartă numele lui Mihai Eminescu.

Tinăr, pentru că teatrul a luat ființă în 1958 și se află deci abia la a șaptea stagiune; pentru că directorul său, Corneliu Revent, este cel mai tinăr conducător de teatru din țară, pentru că media de vîrstă a colectivului poate fi o cheazășie în această privință și, în sfîrșit, pentru că ambianța somptuoasă și modernă a sălii (aici, în orașul cu tradiția sălilor de teatru) iradiază un sentiment proaspăt, tineresc și tonifiant. Colectivul sărbătorește anul acesta două mii de spectacole de la înființarea sa — un sfert dintre ele prezentate la sate — uneori în comune unde niciodată n-a pătruns un colectiv teatral. Din cele 57 de premiere 32 sînt titluri românești (9 clasice, 23 contemporane), printre ele figurînd Ion Luca Caragiale, cu aproape toată dramaturgia sa, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Mihail Sebastian, Mircea Ștefănescu, Al. Voitin, Aurel Baranga, Al. Mirodan etc. Alcătuirea unui repertoriu „de largă accesibilitate și educație cetățenească” a fost și rămîne preocuparea primordială a acestui colectiv.

A șaptea stagiune încearcă să se recomande, astfel, prin cele șapte piese: *Arcul de triumf* (Aurel Baranga), *Marele fluviiu își adună apele* (Dan Tărchilă), evocări ale luptei comuniștilor în ilegalitate; comedia, cu rezonanțe tragice, a lui Delavrancea, *Hagi Tudose*, și cea cu refrene avîntate, romantice a lui Edmond Rostand, *Cyrano de Ber-*